

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

МИНИСТЕРСТВО НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО
MINISTRY OF HEALTH

София 1000, пл. "Св.Неделя" 5
факс:9811833
5 "Sv.Nedelia" Sq., 1000 Sofia, BG
(+3592)9811833

тел.: 86 31; телекс: 22 430, 23 654;

Tel. (+3592) 86 31; telex 22 430, 23 654; fax

Изм. № 11-03-49

София, 29.10.98

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

1.4 Мв. Бояджиев 20/98
З. К. 98 г.

СТАНОВИЩЕ

от доц. П. Бояджиев - министър на здравеопазването
по к.д. № 28/1998 г.

Уважаеми конституционни съдии,

Във връзка с образуваното конституционно дело, с което се иска обявяването за противоконституционен на целия Закон за съсловните организации на лекарите и стоматолозите и на отделни негови разпоредби, изразявам становището, че направеното искане е неоснователно, във връзка с което излагам следните съображения:

1. В искането се сочи, че законът като цяло противоречи на Конституцията и на закрепения в чл. 44 принцип на доброволността на сдруженията и на чл. 20 от Всеобщата декларация за правата на човека, тъй като законът постановява задължително членство за всички лекари и стоматолози в БЛС и ССБ.

Направеният извод е неправилен. Законът за съсловните организации на лекарите и стоматолозите (ЗСОЛС) нито забранява, нито ограничава правото на сдружаване на лекарите и стоматолозите в други организации, извън тези по ЗСОЛС.

Със ЗСОЛС законодателят е създал съсловните организации, на които е възложил публични функции, с оглед на което е постановил задължителното членство в тях. Законодателят е предоставил на тези организации правото да представляват своите членове като страна при сключване на Националния рамков договор

по задължителното здравно осигуряване, да изготвят кодекси за професионална етика и Правилата за добра медицинска практика, и да упражняват контрол по спазването им. Тези права засягат интересите на всички членове на обществото, с оглед на което законът гарантира упражняването им, като предвижда задължително членство чрез вписване в регистъра на съответните организации. Освен това, държавата по силата на чл. 53, ал. 3 от Конституцията е задължена да закриля здравето на гражданите. Част от това свое задължение държавата е прехвърлила на съсловните организации на лекарите и стоматолозите и това също обосновава задължителното членство чрез вписване в регистъра.

Нормата на чл. 44 от Конституцията няма пряко действие. В ал. 3 на същия член е постановено, че законът определя организациите, които подлежат на регистрация, реда за тяхното прекратяване и взаимоотношенията им с държавата. Съсловните организации на лекарите и стоматолозите, създадени по ЗСОЛС, нямат правните белези и характеристики на сдруженията по Закона за лицата и семейството. Това обстоятелство, както и липсата на текст в ЗСОЛС, който да забранява или ограничава сдружаването по реда на ЗЛС, налагат извода, че ЗСОЛС не е в противоречие с чл. 44 от Конституцията.

В искането се твърди, че ЗСОЛС е в противоречие с чл. 20, ал. 2 от Всеобщата декларация за правата на човека. Не е безспорно дали този акт е част от вътрешното право по смисъла на чл. 5, ал. 3 от Конституцията. Такъв акт е Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи, ратифицирана със закон, обнародван в ДВ, бр. 66 от 1992 г., в сила за РБ от 07.09.1992 г. В чл. 11 от тази Конвенция е уредено правото на сдружаване. Във връзка с прилагането на този член и създаването на съсловни организации на лекари със закон, Европейския съд за човешки права се е произнесъл с Решение от 23.06.1981 г.

В решението на Европейския съд за човешките права по случая Ле Компт, Ван Льовен и Де Майер, съдът изрично е приел, че задължителното вписване в регистъра на съсловната организация, която е законова институция, имаща функцията да осигурява спазване на правилата на медицинската професия за професионално поведение, не може да се счита за несъвместимост със свободата на сдружаване, гарантирана от Конституцията. Съдът е приел също така, че вписването в регистъра не надвишава ограниченията на свободата на сдружаване, които са необходими за защита на здравето.

Освен в Белгия, по същия начин е уреден въпроса със Закона за чешката медицинска камара, чешката стоматологична камара и чешката фармацевтична камара от 1991 г., със Закона за камарата на лекарите на Република Полша от 1989 г.

2. В искането се твърди, че с текстът на чл. 3, ал. 1 от ЗСОЛС се ограничава правото на труд, постановено в чл. 48, ал. 1 и ал. 3 от Конституцията.

Текстът на чл. 3, ал. 1 от ЗСОЛС е в Глава първа “Общи разпоредби”. Неговото детайлизиране е направено в Глава четвърта, където в чл. 32, ал. 1 е уточнено, че членството в БЛС и БСС възниква с вписването в регистъра на районната колегия на БЛС, съответно на ССБ. Следователно, изискването за вписване в регистър не е и не може да бъде пречка за упражняване правото на труд от лекари. Освен това, в ал. 3 на чл. 32 от ЗСОЛС са изброени документите, необходими за вписването. Това са документите, удостоверяващи правоспособността на лицата да упражняват своята професия, т.е. да упражняват своето право на труд като лекари или стоматолози. Следователно, с изискването за вписване не се нарушава нито свободния избор на място на работа, нито избора на професия, провъзгласени в чл. 48, ал. 3, а се създават гаранции за членовете на обществото, че получават медицинска помощ от правоспособни лица.

3. В искането се заявява, че не се оспорва правото на държавата да възлага на сдружения изпълнението на определени функции, но че това не може да става без изрично заявено съгласие от сдруженията.

По същността си, това твърдение е противоречиво. Двете съсловни организации възникват по силата на закона и следователно към момента на приемане на закона липсват правни субекти, които да дадат съгласие.

4. В искането се твърди, че ЗСОЛС създава привилегии на определени сдружения за сметка на други съществуващи или предстоящи да се създадат.

Смятам, че в конкретния случай не е налице създаването на привилегии, тъй като държавата само обезпечава възложените публични функции на БЛС и ССБ.

5. Твърди се, че в Глава трета, раздел първи и втори от ЗСОЛС, се стига до изземване на правомощия от управителните органи и че това е материя, която трябва да е предмет на уредба с уставите на БЛС и ССБ.

Това твърдение е невярно, тъй като в чл. 9, т. 1 и чл. 21, т. 1 изрично е записано, че Съборът на БЛС и Конгресът на ССБ

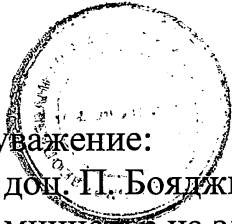
приемат, допълват и изменят устава на организациите, а общото събрание на районната колегия приема устав и правилници за работа на органите на районната колегия. Освен това, законосъобразно е, когато със закон се създават БЛС и ССБ, на които се възлагат публични функции, законът да посочи техните органи и рамките на правомощията им, като едновременно с това регламентира детайлизирането и конкретното осъществяване на възложените им права и задължения, да се уреди с уставите на организациите.

6. В искането се прави разширително тълкуване на текста на чл. 34, ал. 1, т. 1 от ЗСОЛС. Под израза “други обстоятелства” следва да се разбират такива, които са свързани с упражняването на професията, което следва от духа и смисъла на закона. Освен това, в чл. 43 от ЗСОЛС е постановено задължение за лицата, да не огласяват информация от регистъра, освен в случаите, предвидени със закон.

С оглед гореизложеното, смятам че Закона за съсловните организации на лекарите и стоматолозите като цяло, както и отделните атакувани разпоредби, са конституционносъобразни и моля искането да бъде отхвърлено.

Моля, при разглеждане на делото да бъдат приети следните документи:

1. Решение от 23.06.1981 г. на Европейския съд за човешки права.
2. Писмо от Европейския форум на медицинските асоциации и СЗО.
3. Закон за чешката стоматологична камара и чешката фармацевтична камара от 1991 г.
4. Закон за лекарската камара от 1989 г. на Република Полша.

С уважение:

 доц. П. Бояджиев,
 министър на здравеопазването

